

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147

МЕТОДИ, ПРИЙОМИ Й ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Афанасьєва О.С., викладач
кафедри фонетики і граматики англійської мови

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

У статті розглядаються традиційні, інтерактивні й інформаційні методи і прийоми формування літературознавчої компетентності майбутніх педагогів-словесників. З'ясовується різниця між активними й інтерактивними методами навчання, конкретизуються інтерактивні методи за формами організації навчальної діяльності, наводяться релевантні шляхи використання мультимедійних технологій, включаючи такий вид проектних технологій, як Веб-квест.

Ключові слова: літературознавча компетентність, зарубіжна література, методи, прийоми, засоби, мультимедійні технології.

В статье рассматриваются традиционные, интерактивные и информационные методы и приёмы формирования литературоведческой компетентности будущих педагогов-литературоведов. Объясняется разница между активными и интерактивными методами обучения, конкретизируются интерактивные методы по форме организации учебной деятельности, предлагаются релевантные способы использования мультимедийных технологий, в том числе и такого вида проектных технологий, как Веб-квест.

Ключевые слова: литературоведческая компетентность, зарубежная литература, методы, приемы, средства, мультимедийные технологии.

Afanasieva O.S. METHODS, TECHNIQUES AND TOOLS OF DEVELOPING LITERARY COMPETENCE TO FUTURE FOREIGN LITERATURE TEACHERS

The article dwells on traditional, interactive and information methods, techniques and tools of developing literary proficiency of future teachers majoring in foreign literature. Specifically, the study identifies the differences between active and interactive teaching methods, reveals and describes interactive methods according the organization forms of learning activity. A special emphasis is placed on the relevant ways of implementing multimedia technologies, in particular, Web-quest as a project activity.

Key words: literary competence, foreign literature, methods, techniques, tools, multimedia technologies.

Постановка проблеми. Сьогоднішня висуває нові вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів-словесників, адже нині вони повинні не лише засвоїти певний обсяг теоретичних знань і літературознавчих понять у готовому вигляді, навчитись оперувати фаховим інструментарієм під час аналізу літературного твору, а й бути залученими до активної навчальної діяльності, зокрема самостійно виводити нові знання у взаємодії з іншими та використовувати релевантні технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми освіти майбутніх учителів у сучасному педагогічному дискурсі привертають увагу багатьох учених. Зокрема, досліджуються когнітивно-комунікативні засади формування фахової компетентності (О. Вовк, В. Лелеко, А. Палієнко), теоретико-методичні основи формування креативності вчителів літератури (О. Куцевол), особливості фахової підготовки та формування професійної компетентності май-

бутніх учителів української мови та літератури (О. Семенов, Л. Базиль, Г. Токмань, Л. Мацько), специфіка зарубіжної літератури як навчального предмета та особливості її викладання (Л. Мирошніченко, Н. Химера, Т. Чередник, Н. Нев'ярович), розроблення й удосконалення шкільних програм вивчення зарубіжної літератури (О. Пронкевич, Б. Шалагінов, Ю. Ковбасенко, О. Ніколенко), методи та прийоми викладання літератури (Т. Бугайко, Ф. Бугайко, Є. Пасічник, Б. Степанишин), роль інформаційних технологій у процесі фахової підготовки майбутніх учителів (А. Костенко, О. Гладка), інтерактивні технології (О. Пометун, Л. Пироженко) тощо. Недостатня розробленість проблеми добору оптимальних методів формування літературознавчої компетентності (далі ЛЗК) зумовила актуальність цього дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є систематизація та розкриття суті методів, прийомів й засобів формування ЛЗК майбутніх учителів-словесників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методи навчання (від грецьк. *methods* – способи пізнання, шляхи дослідження) є впорядкованими способами діяльності викладача і студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Незалежно від класифікації методи часто переплітаються й доповнюють один одного. Тому в реальному пізнавальному процесі найважливішим є не віднесення методів до тієї чи тієї класифікації, а усвідомлення викладачем їхньої дидактичної суті, умов ефективного застосування, володіння навичками й уміннями користуватися ними для управління педагогічною діяльністю [7, с. 85–87]. Для формування ЛЗК майбутніх учителів зарубіжної літератури релевантними видаються як традиційні, так і інтерактивні методи. Зупинимось на них докладніше.

Зважаючи на існуюче в сучасному науковому просторі важливе положення про те, що заняття у вищій школі мають бути побудовані таким чином, щоб студенти активно набували навичок, умінь і здатностей аналізувати, інтерпретувати, транслювати та критично оцінювати художні тексти, доводити правильність висунених тверджень, аргументовано обстоювати власну думку, узагальнювати інформацію й робити релевантні висновки [8, с. 84], вважаємо, що серед *традиційних методів* домінуючим у формуванні ЛЗК може бути *метод евристичних бесід*: він полягає в тому, що викладач за допомогою проблемних питань спонукає студентів до самостійних висновків на основі знань, навичок, умінь, здатностей і набутого досвіду [8, с. 84; 7, с. 99].

Розташовані в логічній послідовності навідані питання вимагають осмислення й усвідомлення аналізованого матеріалу та вдумливих відповідей, завдяки яким і буде розв'язане поставлене проблемне завдання. Важливо, щоб у процесі такої бесіди студенти самі знаходили розв'язок обговорюваної проблеми, активізуючи та розширюючи свій знанневий простір, виводячи нові знання [1, с. 87]. Передбачається, що виведене знання саме виводиться (а не просто отримується в готовому вигляді) з того матеріалу, який студенти отримують як вихідний, а отже, використовуючи свої наявні знання й інтелектуальні спроможності, суб'єкти пізнання можуть проаналізувати нову інформацію і зробити відповідні висновки. Таке знання буде міцнішим, відповідно, й ширшим буде той знанневий простір, який формується в студентів упродовж усього періоду навчання у ВНЗ [1, с. 90; 8, с. 85].

Перейдемо тепер до розгляду (інтер)активних методів, адже виходячи із завдань,

окреслених нормативними документами про освіту, результатом фахової підготовки має стати креативний фахівець, націлений на постійне самовдосконалення, здатний мислити самостійно й нестандартно.

Активні методи формування ЛЗК – це результативно-дієві способи прискореного досягнення наміченої мети, зв'язаної з профільною підготовкою майбутніх фахівців. Такі методи стимулюють пізнавальну активність і дослідницьку самостійність студентів [9, с. 7]. Застосування активних методів у процесі розвитку ЛЗК дозволяє підвищити ефективність навчально-пізнавальної діяльності, яка передбачає цілеспрямовані дії педагога, зорієнтовані на розробку й реалізацію таких методів, прийомів, засобів і форм організації навчання, які сприяли б формуванню в учителів зарубіжної літератури фахових навичок і вмінь в умовах когніції, розвитку психічних процесів (мислення, пам'яті, уваги, уяви тощо), підтримці мотивації, мовленнево-розумової активності та становленню здатностей прогнозувати педагогічні ситуації й приймати відповідні рішення [7, с. 87].

Зауважимо, що активні методи навчання часто згадуються поряд з інтерактивними як тотожні. Проте, незважаючи на їхні спільні риси, вони мають і суттєві відмінності. **Інтерактивне навчання** – це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де студенти й викладач є рівноправними і рівнозначними суб'єктами навчання; вони усвідомлюють, що вони роблять, рефлексують із приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. За формами організації навчальної діяльності інтерактивні методи класифікують на: а) методи кооперативного навчання; б) методи колективно-групового навчання; в) методи ситуативного моделювання; г) методи опрацювання дискусійних питань [9, с. 7–27]. Конкретизуємо їх.

Кооперативним навчанням називається такий варіант його організації, за якого студенти працюють у невеликих групах, щоб забезпечити комфортний і результативний пізнавальний процес для себе і своїх товаришів. Елементами співробітництва є позитивна взаємозалежність; особистісна взаємодія, що стимулює діяльність; індивідуальна і групова підзвітність; навички міжособистісного спілкування та спілкування в невеликих групах; оброблення даних про роботу групи. Методи кооперативного навчання можуть реалізуватися декількома **прийомами**, як [9, с. 20–34].

1. *Карусель* – ефективний спосіб одночасного залучення всіх учасників до активної роботи з різними партнерами для опрацювання дискусійних питань.

2. *Робота в малих групах* – цей прийом доцільно використовувати для вирішення складних проблем, що вимагають колективного розуму. Залежно від змісту й мети навчання можливі різні види організації роботи груп, як-от:

1) *«діалог»*: його суть полягає в спільному пошуку групами узгодженого рішення, яке може бути представлено текстом, переліком ознак, структурною конструкцією, моделлю тощо. Клас розподіляється на декілька робочих груп і одну експертну групу, яка складається з найбільш обізнаних учнів. Після завершення роботи представники кожної групи доповідають про підсумки проведеного обговорення. Експерти фіксують спільні погляди, а на завершення пропонують узагальнений варіант вирішення проблеми;

2) *«спільний проект»*: він має таку саму мету, що й діалог, і також передбачає групу організації розв'язання проблеми. Проте завдання, які отримують групи, є різними за змістом, адже вони висвітлюють проблему з різних сторін. У підсумку з відповідей представників кожної групи класу складається спільний проект, який рецензується та доповнюється групою експертів;

3) *«акваріум»*: цей прийом є ефективним для розвитку комунікативно-когнітивних навичок, умінь і здатностей виважено диспутувати й аргументовано обстоювати свої позиції, погляди й переконання.

До **колективно-групового навчання** відносять методи, які передбачають симультанну спільну (фронтальну) роботу всієї групи. Означені методи можуть бути реалізовані такими **прийомами**, як [9, с. 34–40]:

1) *«мікрофон»* – цей прийом вимагає чіткої відповіді у швидкому темпі на поставлене питання. Він організовується таким чином: викладач ставить запитання й передає учасникам інтеракції предмет, який виконує функцію уявного мікрофона; студенти передають його один одному, по черзі беручи слово й швидко висловлюючи свою думку/позицію;

2) *«мозковий штурм»* (брейнстормінг) – ця техніка широко використовується для вироблення декількох рішень одного проблемного питання. Метою означеного прийому є зібрати від усіх студентів якомога більше ідей щодо поставленої проблеми за обмежений час;

3) *«броунівський рух»* («Навчаючись – навчаюсь», «Кожен учить кожного») – цей прийом застосовується під час засвоєння певного блоку інформації або під час узагальнення чи повторення вивченого. Означений прийом має таку організацію: ви-

кладач готує картки (по одній на кожного студента) з проблемними питаннями (фактами, поняттями тощо), що стосуються теми заняття; кожен студент ознайомлюється зі своєю картою й рухається аудиторією, представляючи інформацію іншим, спілкуючись при цьому лише з однією особою;

4) *аналіз ситуації (Case-метод)* – тут передбачені ситуації, проблемні випадки, справи, які потрібно розв'язати; вони слугують для студентів конкретним підґрунтям для висунення релевантних ідей і пропозицій, для систематизації й генералізації отриманої інформації, забезпечують основу для розвитку і стимулювання конкретного й абстрактного, критичного та творчого мислення, розвивають у студентів емотивність, рефлексію, допомагають пов'язати навчання з досвідом реального життя, вможливають набуття досвіду застосування теоретичних знань у модельованій фаховій діяльності.

Методи ситуативного моделювання реалізують ігрову модель навчання і передбачають досягнення, крім основної дидактичної мети, ще й комплексу додаткових цілей: розвиток емотивності й емпатії, стимулювання уяви і творчого мислення, можливість самовираження, покращення навичок соціалізації тощо. Ігрова навчальна діяльність зумовлюється такими чинниками [2, с. 37–38]: уявна ситуація, яка розігрується за правилами і засобами виучуваної мови, дозволяє здійснити комунікативність навчання; ігрові прийоми полегшують активізацію великого за обсягом навчального матеріалу, дозволяючи поєднати емоційну напруженість з операційною, не викликаючи стомлення і негативних емоцій; гра втілює важливий принцип індивідуального навчання через групове; гра скорочує набуття як мовленнєвого, так і соціального досвіду студентів.

Для майбутніх педагогів-літературознавців особливого значення відіграють творчі ігри, які поєднують [2, с. 40]: *ігри-драматизації* та *інсценування* (засновані, переважно, на змісті літературних творів); *сюжетно-рольові* (ігри із сюжетом, що розвивається, та ролями, які беруть на себе учасники гри). Технологія рольової гри складається з таких **етапів** [2, с. 43]: 1) *підготовка* – починається з розроблення сценарію і плану гри, опису процедури гри й характерних особливостей діючих осіб; 2) *пояснення* – відбувається введення в гру, орієнтація учасників, визначення режиму роботи й обґрунтування проблеми; пояснюються інструкції та правила гри; 3) *проведення* – має місце розігрування запропонованої ситуації відповідно до ок-

реслених ролей; 4) *аналіз та узагальнення* – аналізуються отримані результати та підводяться підсумки гри.

Серед **методів опрацювання дискусійних питань** для формування ЛЗК майбутніх учителів зарубіжної літератури релевантними видаються нижчеперелічені.

1. **Дискусія** – публічне обговорення чи безпосередній вербальний обмін знаннями, судженнями, ідеями та думками щодо спірного питання чи проблеми [6, с. 66]. Дискусія може реалізовуватись за допомогою таких **прийомів** [8, с. 89–91]:

1) *експертна група* – в її засіданні зазвичай беруть участь 5–6 студентів на чолі з головоючим. Спочатку задана проблема обговорюється учасниками цієї групи, а потім позиції «експертів» викладаються всій групі, представники якої висловлюють свої позиції щодо запропонованого контроверсійного питання, й починається форум – обговорення, в ході якого експертна група вступає в обмін думками з аудиторією, наприкінці якого головоючий підбиває підсумки й узагальнює запропоновані варіанти розв'язання проблеми;

2) *«дискусійна піраміда»* – передбачає обговорення певних проблем ступінчасто, тобто процес розв'язання проблеми починається з індивідуального розмірковування, потім має місце парне обговорення, далі пари об'єднуються в групи, які складаються з 4 осіб, потім – з 8-ми і так далі, поки

до дискусії не приєднається вся група. Цей прийом дозволяє студентам відкоректувати свої аргументи, перш ніж винести їх на загальний розсуд.

2. **Дебати** – в цьому виді активності передбачається розподіл на групи з опозиційними позиціями щодо певного проблемного питання, які в процесі обговорення набуває найбільшої гостроти, адже такий вид діяльності вимагає з боку її учасників ретельної підготовки та здатності публічно обґрунтування правильності своєї позиції. Кожна група має переконати опонентів у своїй правоті [9, с. 60]. Наприкінці дебатів аналізується активність кожного з учасників, підводяться підсумки.

На сучасному етапі розвитку й оптимізації вищої освіти особливого поширення набули інформаційні методи навчання, провідне місце серед яких посідають мультимедійні технології, які також є релевантними для формування ЛЗК майбутніх учителів зарубіжної літератури.

Мультимедія (від лат. *multum* – багато й *medium* – засіб) – комплекс апаратних і програмних засобів, які дозволяють користувачеві працювати в діалоговому режимі з різнорідними даними (графікою, текстом, звуком, відео), організованими у вигляді загального інформаційного середовища [7, с. 61]. Мультимедія забезпечує мультисенсорне, або полімодальне навчання, що передбачає одночасне залучення різ-

Рис. 1. Методи і прийоми формування літературознавчої компетентності майбутніх учителів зарубіжної літератури

них репрезентаційних каналів чи сенсорних систем індивіда. Задіяння всіх органів почуттів сприяє засвоєнню більшого обсягу навчального матеріалу. [5; 7, с. 61].

Прикладом продукту мультимедійних технологій є **комп'ютерна презентація**. Серед основних можливостей засобів презентаційної графіки варто виокремити такі: включення до слайдів тексту, графічних зображень, відео й звукових об'єктів, що сприяє полімодальному (мультисенсорному) сприйняттю інформації; редагування й форматування об'єктів презентації; використання різних шаблонів і стилів оформлення слайдів; застосування ефектів анімації до об'єктів презентації; налаштування необхідної послідовності та тривалості відображення об'єктів; збереження презентації в різних форматах; підготовка слайдів презентації до друку; демонстрація створеної презентації [5, с. 73].

До сучасних мультимедійних засобів відносять також електронні підручники й інтерактивні дошки. **Інтерактивна дошка** вважається універсальним засобом упровадження в пізнавальний процес електронного змісту навчального матеріалу й мультимедійних матеріалів. За допомогою електронних інтерактивних дошок навчальний матеріал може подаватись у повному обсязі; чітко зображуватись на екрані дошки; націлювати кожного студента до активної навчальної діяльності, підвищуючи її результативність [7, с. 64].

Зважаючи на той факт, що під час формування ЛЗК у майбутніх учителів зарубіжної літератури особливе місце займає дослідницька робота студентів, заслуговує на увагу особливий вид проектів, який називають **Веб-квестом** (*webquest*, Web-квест) (від англ. *quest* – пошук, пригода) – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету. Веб-квести найкраще підходять для роботи в міні-групах, однак існують і такі, які призначені для роботи окремих студентів. Веб-квест може стосуватись одного предмета або бути міжпредметним [3, с. 26–27].

У ході формування ЛЗК педагогів-мовників доцільним видається поєднувати можливості вивчення іноземної мови й оволодіння зарубіжною літературою, зробивши веб-квест, наприклад, англомовним. На нашу думку, такий інтегрований вид навчання стимулює студентів до осяянь, дозволяє не просто засвоювати іншомовну інформацію, а робити певні «відкриття», оскільки в ході творчої роботи суб'єкти пізнання не отримують пасивно виведені кимось знання, а самі залучаються до активної пошукової дослідницької діяльності, що має свої переваги: студентам

забезпечується доступ до постійно оновлюваних автентичних джерел; у них формується стійка мотивація до вивчення іноземних мов і літератури; під час виконання певної ролі у веб-квесті студенти навчаються досліджувати проблему з різних позицій і перспектив; така пізнавальна активність надає можливість об'єктивно оцінювати свої знання й уможливорює їхнє застосування в інших царинах (що, своєю чергою, також реалізує міжпредметний характер навчання).

Структуру веб-квесту становлять обов'язкові частини, як-от [4.]: *вступ* (аргументується тема проекту, обґрунтовується його актуальність і цінність); *завдання* (формулюється мета, описується проблема, пропонуються шляхи її вирішення); *процес* (надається поетапний опис ходу роботи, розподіл ролей і обов'язків кожного учасника, представляється список інформаційних ресурсів); *вказівки* (надаються інструкції щодо організації та представлення зібраної інформації, виконання завдань тощо); *оцінювання* (включає критерії та шкалу оцінювання роботи одногрупників й самооцінки); *висновок* (узагальнення результатів, підведення підсумків, створення мотивації для подальшого дослідження тематики).

Систематизуємо все висловлене вище за допомогою схеми (рис.1)

Висновки. Отже, застосування традиційних, інтерактивних та інформаційних методів, прийомів і засобів сприятиме ефективному формуванню ЛЗК майбутніх учителів зарубіжної літератури. Перспективи подальшого вивчення окресленої проблеми вбачаються у розробленні відповідної системи вправ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вовк О.І. Формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. / О.І. Вовк. – К., 2008. – 345 с.
2. Вовк О.І. Інтенсивне навчання англійської мови / О.І. Вовк. – Черкаси : САН, 2010. – 192 с.
3. Гладка О.М. Використання ІКТ технологій як засіб активізації пізнавальної активності учнів на уроках світової літератури / О.М. Гладка. – Сокаль : РМК, 2014. – 48 с.
4. Григорьева И.В. Веб-портфолио как средство формирования медиакомпетентности будущих педагогов (из опыта работы ГОУ ВПО ИГЛУ) / И.В. Григорьева // Образовательные технологии XXI века. – М. : Изд-во Рос. академии образования, 2009. – С. 265–269.
5. Костенко А.А. Формування готовності майбутніх учителів іноземної мови до використання мультимедійних технологій у початковій школі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / А.А. Костенко. – Черкаси, 2014. – 226 с.
6. Лелеко В.В. Інноваційні технології у фаховій освіті сучасного вчителя-мовника. Навчально-мето-

дичний посібник / В.В. Лелеко. – Черкаси : «Інтраліга-ТОР», 2014. – 152 с.

7. Лелеко В.В. Педагогічні умови реалізації інноваційних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів іноземної мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / В.В. Лелеко. – Черкаси, 2015. – 246 с.

8. Палієнко А.М. Формування іншомовної медіакомпетентності майбутніх журналістів у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / А.М. Палієнко. – Черкаси, 2016. – 364 с.

9. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / За ред. О.І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

УДК 378

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Бурмакіна Н.С., старший викладач
кафедри іноземних мов

Житомирський національний агроекологічний університет

Потреба суспільства у висококваліфікованих працівниках аграрної галузі зумовила новий підхід до підготовки викладачів аграрних ВНЗ. У цьому контексті особливого значення набуває формування професійно-педагогічної компетентності магістрантів аграрного фаху. На основі теоретичного аналізу педагогічної літератури запропоновано основні блоки моделі формування професійно-педагогічної компетентності магістрантів аграрних спеціальностей. Визначено складники даної моделі, взаємозв'язки між ними.

Ключові слова: формування, модель, професійно-педагогічна компетентність, магістрант, аграрна спеціальність.

Потребность общества в высококвалифицированных работниках аграрной отрасли обусловила новый подход к подготовке преподавателей аграрных вузов. В этом контексте особое значение приобретает формирование профессионально-педагогической компетентности магистрантов аграрной специальности. На основании теоретического анализа педагогической литературы предложены основные блоки модели формирования профессионально-педагогической компетентности магистрантов аграрных специальностей. Определены составляющие данной модели, взаимосвязь между ними.

Ключевые слова: формирование, модель, профессионально-педагогическая компетентность, магистрант, аграрная специальность.

Burmakina N.S. THE MODEL OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCE FORMATION FOR STUDENTS OF MASTER DEGREE COURSE OF AGRARIAN SPECIALITIES

The need of society in highly skilled workers of agrarian sector determines new requirements for the teacher of higher education of agrarian speciality. In this context the formation of professional and pedagogical competence of students of master degree course has special significance. The paper focuses on the components of the model of professional and pedagogical competence for students of master degree course of agrarian specialities. The model has been determined on the basis of theoretical analysis of pedagogical literature. The author analyses three main components: in particular, action-oriented, content-oriented, diagnostic results components. The characteristics of the given components have been investigated. The action-oriented component is determined by social need; the content-oriented component includes scientific approaches, principles, pedagogical conditions, forms, methods of work, stages of competence formation, subjects and types of students' activity; diagnostic results component contains criteria, indicators and levels for assessment of professional and pedagogical competence for students of master degree course of agrarian specialities. The connection between the components has been considered.

Key words: formation, model, professional and pedagogical competence, student of master degree course, agrarian speciality.

Постановка проблеми. Оскільки одним із функціональних напрямків діяльності магістра аграрної спеціальності може бути науково-педагогічний напрямок, а одним із результатів навчання в магістратурі аграрного ВНЗ повинна стати готовність магістра-аграрія до викладацької діяльності,

постає питання ефективного формування професійно-педагогічної компетентності випускників аграрної магістратури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою формування професійно-педагогічної компетентності займалися: С.С. Вітвицька, Ю.А. Галімов, О.С. Гуман-